

Justyna Karaźniewicz

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

ORCID: 0000-0003-2276-6640

justyna.karazniewicz@ukw.edu.pl

Kara orzeczona a kara wykonywana. Wpływ stosowania art. 12c Kodeksu karnego wykonawczego na sytuację prawną skazanego

Wstęp

Art. 32 Kodeksu karnego¹ zawiera katalog kar orzekanych za przestępstwa. W obecnym brzmieniu² wynika z niego, że ustawodawca zalicza do nich grzywnę, ograniczenie wolności, pozbawienie wolności oraz dożywotnie pozbawienie wolności. W kontekście problemów poruszanych w niniejszym artykule istotne znaczenie mają kary, które można określić jako terminowe. Należy do nich niewątpliwie kara pozbawienia wolności wymieniona w art. 32 pkt 3 k.k., która określana jest w doktrynie karą terminowego (czasowego, zwykłego) pozbawienia wolności³. Do innych kar, które można określić mianem „terminowych”, należy także kara ograniczenia wolności. Na potrzeby rozważań przeprowadzonych w opracowaniu⁴ za karę terminową przyjęto karę następującą na określony czas, którego granice są prawnie (ustawowo) określone, a który sprecyzowany zostaje w odniesieniu do konkretnego oskarżonego w ramach sędziowskiego wymiaru kary w wyroku rozstrzygającym o odpowiedzialności karnej tego oskarżonego.

¹ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 17), dalej jako k.k.

² Do 30 września 2023 r. katalog ten obejmował także karę 25 lat pozbawienia wolności (art. 32 pkt 4 k.k.). Została ona wyeliminowana ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. (Dz.U. z 2022 r., poz. 2600 ze zm.).

³ J. Kosonoga-Zygmunt, *Art. 32*, [w:] R.A. Stefański (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, 2023, Legalis, nb 14.

⁴ Nie bez racjonalnego uzasadnienia zwrócono bowiem uwagę, że kara 25 lat pozbawienia wolności może być określona również jako kara „terminowa” z uwagi na fakt, że ma też określony termin – Ł. Pohl, *Prawo karne. Wykład części ogólnej*, Warszawa 2012, s. 380. Por. także słuszne stwierdzenie, że istotę przewidzianych w k.k. kar pozbawienia wolności stanowi umieszczenie skazanego w izolacji penitencjarnej „w określonym wymiarze czasowym” – K. Laskowska, E. Zatyka, *Czas trwania kary pozbawienia wolności w świetle kodeksów karnych Polski i Rosji*, „Białostockie Studia Prawnicze” 2010, nr 7, s. 115.

Z dogmatycznego, ale także praktycznego punktu widzenia szczególne zainteresowanie tymi karami wydaje się być uzasadnione z uwagi na konieczność istnienia dodatkowych regulacji prawnych, prawidłowo (w świetle zasad poprawnej legislacji) określających granice czasowe kary, a także wskazujących zasady i dyrektywy jej indywidualizacji oraz sposób jej określenia w orzeczeniu kończącym postępowanie. Z uwagi na różne jednostki, które mogą określać czas trwania kary (godziny, dni, tygodnie, miesiące, lata), niezwykle istotne są także regulacje odnoszące się do sposobu wykonywania orzeczonych kar. Ocena prawidłowości istniejących regulacji powinna więc uwzględniać przepisy szeroko rozumianego prawa karnego. Przepisy karnomaterialne określają bowiem przede wszystkim treść kary oraz granice jej wymiaru; prawo procesowe musi zapewniać kompatybilność rozstrzygnięć procesowych ze wskazanymi normami prawa materialnego; regulacje prawa karnego wykonawczego winny natomiast zapewniać m.in. zgodność kary wykonywanej z karą orzeczoną wobec określonego sprawcy.

Problem, który pojawia się na tle przeliczania wymiaru kary orzeczonej za przestępstwo na wymiar kary wykonywanej wobec skazanego, związany jest ze znaczeniem obowiązujących reguł przeliczania kary na sytuację prawną skazanego. Celem artykułu jest analiza przepisów karnomaterialnych, procesowych i wykonawczych, odnoszących się do wymiaru i wykonania kar terminowych (pozbawienia wolności i ograniczenia wolności), oraz ich ocena pod kątem spójności. W szczególności podkreślone zostaną konsekwencje przeliczania kary orzeczonej na karę wykonywaną w praktyce stosowania prawa, a przede wszystkim skutki tego rozwiązania dla skazanego. Znaczenia poruszonego zagadnienia dowodzi także fakt, że było ono sygnalizowane Trybunałowi Konstytucyjnemu⁵, co świadczy o konieczności jego szczegółowej analizy również pod kątem zgodności z ustawą zasadniczą.

Kary terminowe i zasady ich wymiaru w świetle przepisów k.k.

Pojęcie kary pozbawienia wolności pojawiło się w polskim porządku prawnym w Kodeksie karnym z 1969 r.⁶ Wcześniej obowiązujący kodeks Makarewicza⁷ w katalogu kar zasadniczych przewidywał bowiem (jako kary izolacyjne) więzienie i areszt. Kara więzienia przewidziana była od 6 miesięcy do 15 lat

⁵ Por. np. sprawy rozpatrywane przez TK, sygn. akt P 10/21 czy sygn. akt K 12/23. Zob. też np. postanowienie SN z 18 października 2018 r., sygn. akt IV KK 392/17, Lex nr 2570473.

⁶ Ustawa z dnia 19 kwietnia 1969 r. Kodeks karny (Dz.U. Nr 13, poz. 94 ze zm.), dalej jako k.k. z 1969 r.

⁷ Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. Kodeks karny (Dz.U. Nr 60, poz. 571), dalej jako k.k. z 1932 r. lub kodeks Makarewicza.

i wymierzana była w miesiącach i w latach. Kara aresztu natomiast trwała najmniej tydzień, a najwyżej 5 lat i wymierzana była w tygodniach, miesiącach i latach. Kodeks karny z 1932 r. zawierał także regulacje precyzujące rzeczywisty wymiar orzekanych kar terminowych, wskazując, że miesiące i lata liczyły się według czasu kalendarzowego, tydzień natomiast liczył 7 dni, a dzień – 24 godziny (art. 41 § 2 k.k. z 1932 r.). Kodeks karny z 1969 r. odszedł od podziału kar izolacyjnych na więzienie oraz areszt i wprowadził karę pozbawienia wolności, a także odrębnie regulowane kary 25 lat pozbawienia wolności oraz dożywotniego pozbawienia wolności. Kara terminowego pozbawienia wolności przewidziana była w granicach od 3 miesięcy do 15 lat. Także i w tej ustawie zawarto regulacje precyzujące sposób wymiaru kary, wskazując, że karę pozbawienia wolności poniżej roku wymierza się w miesiącach, a powyżej roku – w latach i w miesiącach. Warto zauważyć, że ustawodawca wprost nie odniósł się do kary niebędącej karą „poniżej” roku i jednocześnie niebędącej karą „powyżej” roku. Nie określił więc wprost, czy sąd zobowiązany był do wymierzenia kary 12 miesięcy, czy 1 roku pozbawienia wolności. Obecnie obowiązujące przepisy k.k. przewidują karę terminowego pozbawienia wolności, która trwa najkrócej miesiąc, a najdłużej 30 lat, wskazując jednocześnie, że wymierza się ją w miesiącach i latach.

Terminowy wymiar przewidziany jest także w przypadku kary ograniczenia wolności. Kary takiej nie przewidywał kodeks Makarewicza, a została ona wprowadzona do polskiego porządku prawnego w Kodeksie karnym z 1969 r. Zgodnie z art. 33 § 1 k.k. z 1969 r. trwała ona najmniej 3 miesiące, a najwyżej 2 lata, a sąd wymierzał ją w miesiącach i w latach. Obecnie obowiązujący k.k. obniżył dolną granicę zagrożenia karą ograniczenia wolności z 3 miesięcy do 1 miesiąca, utrzymując rozwiązanie, zgodnie z którym kara ta może trwać najdłużej 2 lata. Powtórzono także zapis przewidujący, że karę taką wymierza się w miesiącach i w latach.

Ponadto należy wskazać, że zasady orzekania kar terminowych pozbawienia i ograniczenia wolności odnoszące się do określania ich wymiaru w miesiącach albo w miesiącach i w latach znajdują zastosowanie nie tylko do wymiaru wskazanych kar jako kar jednostkowych, ale także w sytuacji orzekania kary łącznej, niezależnie od tego, czy jej wymiar następuje w wyroku łącznym, czy w wyroku skazującym kończącym postępowanie, w którym orzeczono kary jednostkowe.

Trzeba zauważyć, że terminowy charakter ma także większość środków karnych oraz stosowane w toku postępowania karnego środki przymusu polegające na pozbawieniu wolności. W pierwszej ze wskazanych grup wskazać należy pozbawienie praw publicznych; zakaz zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej; zakaz prowadzenia działalności związanej z wychowaniem, leczeniem, edukacją małoletnich lub z opieką nad nimi; zakaz zajmowania

stanowiska lub wykonywania zawodu lub pracy w organach i instytucjach państwowych i samorządu terytorialnego, a także w spółkach prawa handlowego, w których Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadają bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów; zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu; zakaz wstępu na imprezę masową; zakaz wstępu do ośrodków gier i uczestnictwa w grach hazardowych; nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym oraz zakaz prowadzenia pojazdów. Art. 43 k.k. wskazuje czas, na jaki orzekane są te środki, przewidując, że orzeka się je w latach (w zależności od środka karnego co do zasady na okres od roku do 10 lat; od roku do 15 lat albo od 2 do 6 lat). Wyjątkiem jest obowiązek zgłaszania się do Policji lub do innego wyznaczonego organu w określonych odstępach czasu, nakładany fakultatywnie przy orzeczeniu środka karnego określonego w art. 39 pkt 2b (zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu) lub art. 39 pkt 2e k.k. (nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym), który orzeka się w miesiącach, najkrócej na 3 miesiące, najdłużej na 12 miesięcy. Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na ostatnią ze wskazanych regulacji, która – w przeciwieństwie do sposobu określania czasu orzekania kar i środków karnych – posługuje się wymiarem 12 miesięcy, a nie 1 roku.

Co do środków przymusu procesowego, terminowy charakter ma środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania, a z pozostałych środków przymusu – zatrzymanie osoby oraz aresztowanie stosowane jako kara porządkowa. Na marginesie warto także wskazać na terminowy charakter kary pozbawienia wolności do 14 dni wymierzanej w ramach tzw. policji sesyjnej (art. 49 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych⁸).

Z uwagi na rozległość problematyki rozważania w dalszej części artykułu będą odnosiły się do terminowej kary pozbawienia wolności, stanowiącej egzemplifikację rzeczzonego problemu, a jednocześnie w najbardziej wyrazisty sposób ukazującej konsekwencje przyjętych rozwiązań.

Wymiar wykonywania orzeczonych kar w toku postępowania wykonawczego

Wykonywanie orzeczeń wydanych w postępowaniu karnym, w tym także kar terminowych (pozbawienia wolności i ograniczenia wolności), jak również

⁸ Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 334), dalej jako PrUSP.

kar porządkowych i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności odbywa się według przepisów Kodeksu karnego wykonawczego⁹. Dlatego też w rozważaniach nad stosowaniem orzeczonych kar nie można pominąć przepisów tej ustawy.

Postępowanie wykonawcze wszczyna się bezzwłocznie, gdy orzeczenie stało się wykonalne, co w przypadku wyroków skazujących, orzekających analizowane kary, następuje z chwilą ich uprawomocnienia (art. 9 k.k.w.). Bezzwłoczność w tym wypadku oznacza obowiązek skierowania do wykonania wyroku nie później niż w ciągu 14 dni od daty jego uprawomocnienia (§ 391 PrUSP). Orzeczenie kierowane jest do wykonania po stwierdzeniu prawomocności przez upoważnionego sędziego lub przewodniczącego wydziału. Podstawę wobec czynności podejmowanych przez sekretariat w celu wykonania orzeczenia stanowi zarządzenie upoważnionego sędziego lub przewodniczącego wydziału (§ 391 PrUSP). Sąd, kierując orzeczenie do wykonania, przesyła jego odpis lub wyciąg, z datą jego uprawomocnienia się, odpowiedniemu organowi powołanemu do wykonywania orzeczenia (art. 11 k.k.w.).

Obliczenia okresu wykonywania kary dokonuje się po otrzymaniu podlegającego wykonaniu dokumentu, z którego treści wynika konieczność ustalenia terminów początku i końca wykonywania kary¹⁰. Obliczenie kary pozbawienia wolności polega na określeniu początkowej i końcowej daty kary pozbawienia wolności wprowadzonej do wykonania. Terminy początku i końca wykonywania kary określa się datami kalendarzowymi, godzinami i minutami.

Obliczenie okresu wykonywania kary pozbawienia wolności składa się z kilku etapów. W pierwszym ustala się termin początkowy, według zasad określonych w art. 80a k.k.w. (z reguły wyznacza go moment zatrzymania skazanego w celu doprowadzenia do aresztu śledczego albo stawienia się skazanego na wezwanie do odbycia kary). Następnie należy określić termin końca kary. W tym celu trzeba przede wszystkim ustalić, ile dni obejmuje okres wykonywania kary w wymiarze określonym w wyroku, przeliczając wymierzoną karę na dni według zasad określonych w art. 12c k.k.w. (czyli przyjmując, że tydzień liczy się za dni 7, miesiąc – za dni 30, a rok – za dni 365), a następnie zsumować liczbę dni wynikających z tego przeliczenia. W dalszej kolejności ustala się, czy, a jeśli tak, to o ile dni tak obliczony okres wykonywania kary ulega skróceniu (np. z uwagi na zaliczenie na poczet kary okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie). W końcowym etapie obliczenia ostatecznego okresu odbywania kary pozbawienia wolności do daty kalenda-

⁹ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 706), dalej jako k.k.w.

¹⁰ Zob. § 44 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 lipca 2023 r. w sprawie czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności oraz dokumentowania tych czynności (Dz.U. poz. 1741), dalej jako rozporządzenie z 2023 r.

rzowej ustalonej jako początek wykonywania kary należy doliczyć liczbę dni, w których kara ma być wykonywana, obliczonych wskazanym sposobem, przyjmując, że pierwszy dzień kary kończy się w następnej dacie kalendarzowej, a ostatni dzień kary (termin końca kary) – w dacie kalendarzowej, w której upływa tyle dni, przez ile dni kara ma być wykonywana. Koniec kary stanowi w tym dniu godzina i minuta odpowiadająca godzinie i minucie początku kary (§ 45 rozporządzenia z 2023 r.).

Obliczenia okresu wykonywania kary dokonuje wyznaczony funkcjonariusz lub pracownik działu ewidencji, sprawdza kierownik, a zatwierdza dyrektor (§ 54 rozporządzenia z 2023 r.). Obliczenie okresu wykonywania kary przesyła się do właściwego sądu w celu kontroli prawidłowości obliczenia okresu wykonywania kary. W przypadku wątpliwości co do prawidłowości obliczenia okresu wykonywania kary, dyrektor występuje do właściwego sądu z wnioskiem o ich rozstrzygnięcie w trybie art. 13 § 1 k.k.w., przesyłając dokonane obliczenie kary. Po otrzymaniu postanowienia sądu zawierającego odmienne stanowisko w tej sprawie dokonuje się nowego obliczenia okresu wykonywania kary; do czasu otrzymania takiego postanowienia przyjmuje się, że obliczenie okresu wykonywania kary zostało sporządzone prawidłowo.

Informacja dotycząca obliczonego okresu wykonywania kary jest przekazywana obligacyjnie skazanemu w czasie jego pobytu w celi przejściowej aresztu śledczego, w której umieszcza się skazanego po jego zatrzymaniu i doprowadzeniu do właściwego aresztu śledczego (albo po stawieniu się skazanego na wezwanie do odbycia kary w wyznaczonym terminie). W celi przejściowej umieszcza się skazanego na okres niezbędny, nie dłużej jednak niż na 14 dni. W tym czasie skazanego informuje się o obliczonym okresie wykonywania kary, a przyjęcie tej informacji do wiadomości skazany potwierdza podpisem (art. 79b k.k.w.).

Z przytoczonych regulacji prawnych wyraźnie wynika, że wymiar terminowej kary orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu wymaga „przełożenia” na czas pozbawienia wolności w toku postępowania wykonawczego, a więc na rzeczywisty okres przebywania skazanego w izolacji penitencjarnej. Z punktu widzenia celu niniejszego artykułu istotny w tej procedurze jest drugi etap, w którym dochodzi do przeliczenia wymierzonej kary według zasad wskazanych w art. 12c k.k.w. Z przepisu tego wynika, że jeżeli kara pozbawienia wolności podlegająca wykonaniu według przepisów k.k.w. jest określona w tygodniach, miesiącach lub w latach, przyjmuje się w postępowaniu wykonawczym, że tydzień liczy się za dni 7, miesiąc – za dni 30, a rok – za dni 365¹¹. Obowiązu-

¹¹ W odniesieniu do innych środków o charakterze terminowym, które liczone są w dniach, istotne znaczenie ma natomiast art. 12d k.k.w., zgodnie z którym za dzień trwania kary pozbawienia wolności, zastępczej kary pozbawienia wolności, kary aresztu wojskowego, kary aresztu, zastępczej kary aresztu, kary porządkowej oraz środka przymusu skutkującego pozbawieniem wolności przyjmuje się okres 24 godzin liczony od chwili rzeczywistego pozbawienia wolności.

jące przepisy przyjęły więc pewną fikcję prawną, że każdy miesiąc liczy 30 dni, a każdy rok – 365 dni. W rzeczywistości pojęcie miesiąca odnosi się do okresów w przedziale 28–31 dni, a roku – 365 albo 366 dni.

Art. 12c k.k.w. został wprowadzony do polskiego porządku prawnego ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw¹² i obowiązuje od 1 lipca 2015 r. Jak wskazano we wcześniejszych analizach, kodeks Makarewicz także definiował pojęcie miesiąca i roku, jednak czynił to odmiennie, odwołując się do czasu kalendarzowego. Kodyfikacje późniejsze (także k.k.w. z 1997 r. do czasu wspomnianej nowelizacji i wprowadzenia art. 12c) nie zawierały żadnych norm, które odnosiłyby się do sposobu obliczania czasu orzeczonej kary pozbawienia wolności. W doktrynie i w orzecznictwie zgodnie uznawano zasadność stosowania reguł przewidzianych w k.k. z 1932 r., przyjmując, że miesiące i lata odbywanej kary pozbawienia wolności liczy się według czasu kalendarzowego¹³. W praktyce oznaczało to, że wykonywanie kary pozbawienia wolności, które rozpoczęło się w określonym dniu miesiąca, powinno – po upływie oznaczonej w wyroku skazującym liczby miesięcy (lat i miesięcy) – zakończyć się w takim samym dniu miesiąca. Powodowało to zróżnicowanie liczby dni w obrębie orzeczonej w miesiącach kary pozbawienia wolności (w zależności od liczby dni kalendarzowych w danym miesiącu – od 28 do 31), a także zróżnicowanie w latach (w zależności od tego, czy chodziło o rok przestępny, czy nieprzestępny – 366 albo 365 dni). Skazanie na ten sam okres kary pozbawienia wolności wskazany w miesiącach i w latach nie oznaczało zatem równej liczby dni rzeczywistego pozbawienia wolności. W związku z tym w doktrynie zwracano uwagę, że faktyczna dolegliwość kary pozbawienia wolności w określonej wysokości różniła się w zależności od tego, w jakim okresie kara ta była odbywana¹⁴. Takiemu rozwiązaniu zarzucano naruszenie konstytucyjnej zasady równości. Wskazywano, że gwarancyjna funkcja prawa karnego nakazywałaby wyraźne uregulowanie tej kwestii¹⁵. Wprowadzenie art. 12c k.k.w. wychodziło więc naprzeciw oczekiwaniom doktryny i zmierzało do ujednoczenia sposobu przeliczania terminowych kar wymierzanych w miesiącach i w latach. Nowe reguły obliczania biegu terminów wykonywania kar oraz innych środków określonych w miesiącach lub w latach

¹² Dz.U. poz. 396.

¹³ J. Majewski, *Art. 37*, [w:] W. Wróbel, A. Zoll (red.), *Kodeks karny. Część ogólna*, t. 1: *Komentarz do art. 1–52*, cz. 2, 2016, Lex, teza 13. Postanowienie SA w Krakowie z 20 maja 2008 r., sygn. akt II AKz 236/08, Legalis nr 118199.

¹⁴ Por. także J. Matuszewski, *Wpływ prawa na czas i czasu na prawo*, „Białostockie Studia Prawnicze” 2010, nr 7, s. 18.

¹⁵ A. Grześkowiak, *Art. 34*, [w:] A. Grześkowiak, K. Wiak (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, 2021, Legalis, nb 5; J. Majewski, *Art. 37*, [w:] W. Wróbel, A. Zoll (red.), *Kodeks karny. Część ogólna*, t. 1: *Komentarz do art. 1–116*, 2012, Lex, teza 14; J. Kosonoga-Zygmunt, *Art. 37*, [w:] R.A. Stefański (red.), op. cit., nb 4; G. Łabuda, *Art. 37*, [w:] J. Giezek (red.), *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz*, 2021, Lex, teza 7.

wyłączają możliwość uwzględnienia, ile dany miesiąc czy rok rzeczywiście liczą dni. Zrównano tym samym wszystkie miesiące i lata bez względu na to, ile dni faktycznie one liczą. W uzasadnieniu projektu ustawy nowelizującej nie odniesiono się w żaden sposób do projektowanych zmian¹⁶, natomiast w doktrynie rozwiązanie to przyjęto z akceptacją¹⁷ jako wypełniające istniejącą dotąd lukę w zakresie zasad obliczania terminu wykonania kary¹⁸. Podkreślano, że nowy przepis ma głównie za zadanie wyeliminowanie wątpliwości interpretacyjnych, które mogą zaistnieć na tle obliczania terminów¹⁹. Akcentowano, że taka regulacja bardziej respektuje prawo do wolności człowieka, zasadę równości, a ponadto powinna podnieść standard gwarancyjności prawa karnego²⁰.

Wpływ obowiązujących zasad obliczania wymiaru wykonywanej kary na sytuację skazanego

Z dotychczasowych rozważań wynika, że rozróżnienie kary orzeczonej i kary wykonywanej nie tylko wskazuje na inny etap procesu pociągania do odpowiedzialności karnej sprawcy przestępstwa. Ma ono także istotne znaczenie z perspektywy realnej sytuacji skazanego, wobec którego wydany został prawomocny wyrok, a następnie wykonywane są orzeczone w nim kary i inne środki reakcji na czyn zabroniony. W ocenie istniejących rozwiązań trzeba przy tym zwrócić uwagę na funkcje prawa karnego wykonawczego, wśród których zasadniczą jest zapewnienie prawidłowego wykonania kar i innych środków penalnych zgodnie z treścią orzeczenia sądu, przy jednoczesnym zabezpieczeniu praw i realizacji obowiązków skazanego²¹. Z powyższego wynika zatem konieczność zagwarantowania prawidłowego wykonania orzeczenia, które zostało wydane przez sąd karny. Między pojęciem kary wymierzonej

¹⁶ Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 2393 z 15 maja 2014 r., <https://orka.sejm.gov.pl> (data dostępu: 17.07.2024).

¹⁷ A. Grześkowiak, *Art. 34*, [w:] A. Grześkowiak, K. Wiak (red.), *Kodeks karny...*, 2021, nb 5; J. Majewski, *Art. 37*, [w:] W. Wróbel, A. Zoll (red.), *Kodeks karny...*, 2012, teza 14; J. Kosonoga-Zygmunt, *Art. 37*, [w:] R.A. Stefański (red.), op. cit., nb 4; G. Łabuda, op. cit., teza 7; T. Przesławski, M. Rokosz, *Art. 12c*, [w:] T. Przesławski, W. Sych (red.), *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, 2023, Lex, teza 1; K. Dąbkiewicz, *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, 2020, Lex, komentarz do art. 12c.

¹⁸ K. Postulski, *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, 2017, Lex, komentarz do art. 12c, teza 1.

¹⁹ I. Zgoliński, *Art. 12c*, [w:] J. Lachowski (red.), *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, 2023, Legalis, nb 2.

²⁰ A. Grześkowiak, *Art. 37*, [w:] A. Grześkowiak, K. Wiak (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, 2024, Legalis, nb 9.

²¹ A. Gerecka-Żołyńska, *Pojęcie prawa karnego wykonawczego*, [w:] A. Gerecka-Żołyńska (red.), *Prawo karne wykonawcze*, Warszawa 2021, s. 17–18.

i kary wykonywanej nie powinny więc występować istotne różnice, oczywiście poza prawnie uregulowanymi przypadkami modyfikacji sposobu wykonania kary czy skrócenia okresu jej wykonywania. Nie ulega natomiast wątpliwości, że kara orzeczona prawomocnym wyrokiem sądu powinna być przyjęta do wykonania w kształcie odpowiadającym sentencji wyroku. Także z tej perspektywy warto więc spojrzeć na obowiązujące regulacje prawa materialnego i wykonawczego odnoszące się do wymiaru kary orzekanej i wykonywanej.

Już w odniesieniu do przepisów karnomaterialnych podkreślenia wymaga fakt, że wymiar kary pozbawienia wolności w wymiarze przekraczającym 11 miesięcy powoduje istotne konsekwencje dla skazanego. W doktrynie raczej powszechnie przyjmuje się, że treść art. 37 k.k. nie daje sądowi możliwości wymierzania kary pozbawienia wolności w miesiącach, gdy jej wymiar przekracza 11 miesięcy, co oznacza, że sąd zobowiązany jest odstąpić od orzeczenia kary 12 miesięcy pozbawienia wolności i orzec 1 rok pozbawienia wolności²². W kontekście konieczności przeliczenia wymiaru kary orzeczonej w toku postępowania wykonawczego takie rozwiązanie ma daleko idące skutki. Stosując do powyższej sytuacji art. 12c k.k.w., okazuje się, że kara 12 miesięcy pozbawienia wolności oznaczałaby dla skazanego 360 dni odbywania kary (12 miesięcy x 30 dni), natomiast orzeczenie kary w wymiarze 1 roku powoduje jej wykonywanie przez okres 365 dni. Z perspektywy skazanego jest to różnica 5 dni, która – biorąc pod uwagę, że jest to czas pozbawienia człowieka wolności – ma istotne znaczenie. W przypadku orzeczenia kary na okres kilku lat różnica ta z każdym rokiem będzie się powiększała o kolejne 5 dni. Dla przykładu, skazanie na karę 10 lat pozbawienia wolności, gdyby rozumieć tę karę jako karę wynoszącą 120 miesięcy (10 lat x 12 miesięcy), przy zastosowaniu zasad okre-

²² Odmienny pogląd prezentuje J. Majewski, który wskazuje, że „skoro art. 37 k.k. nie nakazuje wymierzać kary pozbawienia wolności poniżej roku (wyłącznie) w miesiącach, a powyżej roku (wyłącznie) w latach i miesiącach (...), to dopuszczalne jest również oznaczanie wysokości tej kary poniżej roku – w ułamku roku, a od roku wzwyż – w wielokrotności miesiąca albo też wielokrotności roku nieodpowiadającej liczbie całkowitej. Naturalnie stosowanie tej techniki jest dozwolone o tyle, o ile nie wpływa negatywnie na komunikatywność orzeczenia o karze pozbawienia wolności” – J. Majewski, *Art. 37*, [w:] J. Majewski (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, 2024, Lex, teza 10. Pogląd ten zdaje się akceptować także E. Hryniewicz-Lach, *Art. 37*, [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki (red.), *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz. Art. 1–116*, 2021, Legalis, nb 3, zauważając jednak słusznie, że „kary określone w wymiarze 12 miesięcy i w wymiarze roku nie są tożsame. Skoro, dla potrzeb wykonania kary, miesiąc liczy się za 30 dni, a rok za 365 dni, to kara pozbawienia wolności w wymiarze 12 miesięcy (czyli 360 dni) jest krótsza o 5 dni niż kara pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku (czyli 365 dni)”. Właśnie z uwagi na wskazane rozbieżności dopuszczalność takiej interpretacji art. 37 k.k. wydaje się wątpliwa. Z kolei J. Lachowski (w odniesieniu do wymierzania kary ograniczenia wolności) wskazuje, że użycie koniunkcji w treści art. 37 *in fine* k.k. powoduje, że karę ograniczenia wolności (analogicznie – karę pozbawienia wolności) orzeka się w miesiącach i w latach dopiero wówczas, gdy jej wymiar wynosi co najmniej 13 miesięcy. Przyjmuje zatem, że sąd wymierza karę 12 miesięcy, a nie 1 roku – J. Lachowski, *Zasady orzekania kary ograniczenia wolności – wybrane zagadnienia*, „Nowa Kodyfikacja Prawa Karnego” 2016, nr 40, s. 38–39.

ślonych w art. 37 k.k. (wymiar w latach) powoduje „wydłużenie” okresu izolacji o 50 dni (120 miesięcy x 30 dni = 3600 dni / 10 lat x 365 dni = 3650 dni).

Wskazane skutki, z pewnością niekorzystne z perspektywy oskarżonego/skazanego, są oczywistą konsekwencją uregulowania sposobu określenia wymiaru kary w treści art. 37 k.k. Przepis ten nie daje organowi procesowemu możliwości wymierzenia kary pozbawienia wolności w dniach, tygodniach czy tylko w miesiącach, lecz zobowiązuje do określenia wymiaru kary w miesiącach (od 1 do 11), w latach albo w miesiącach i w latach. Przy przekroczeniu granicy 11 miesięcy każdorazowo powoduje to wydłużenie okresu odbywania kary, z uwagi na konieczność jej przeliczenia według zasad określonych w art. 12c k.k.w.

Jeszcze większe wątpliwości w zakresie dopuszczalności pogorszenia sytuacji skazanego zauważyć można w sytuacji wymierzenia kary łącznej pozbawienia wolności. Zgodnie z treścią art. 85 k.k. jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, sąd orzeka karę łączną, biorąc za podstawę kary z osobna wymierzone za zbiegające się przestępstwa. Karą łączną nie obejmuje się kar orzeczonych wyrokami, o których mowa w art. 114a k.k. (kary wymierzone prawomocnym orzeczeniem skazującym za popełnienie przestępstwa, wydanym przez sąd właściwy w sprawach karnych w państwie członkowskim Unii Europejskiej). Instytucja kary łącznej odnosi się więc do przypadków popełnienia przez tego samego sprawcę wielu przestępstw pozostających w realnym zbiegu. Prowadzi do zastąpienia wielości orzeczonych kar jedną karą opartą na zasadzie połączenia kar jednostkowych, co w konsekwencji powoduje, że odrębnemu wykonaniu nie podlegają kary jednostkowe, ale kara łączna orzeczona w wyniku połączenia kar jednostkowych. Należy podkreślić, że przy spełnieniu przesłanek wskazanych w art. 85 § 1 k.k. orzeczenie kary łącznej jest obligatoryjne²³. Zasady wymiaru kary łącznej określone zostały w art. 85 § 1 k.k., w którym przyjęto tzw. mieszany system łączenia kar jednostkowych²⁴. W przypadku kary łącznej pozbawienia wolności sąd wymierza tę karę w granicach powyżej najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednak 30 lat pozbawienia wolności. Jeżeli najwyższą z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa jest kara 30 lat pozbawienia wolności, orzeka się tę karę

²³ Uchwała SN z 25 lutego 2005 r., sygn. akt I KZP 36/04, Lex nr 143197; wyroki SN: z 6 kwietnia 2006 r., sygn. akt IV KK 5/06, Lex nr 294227 i z 25 lipca 2007 r., sygn. akt V KK 200/07, Lex nr 450453.

²⁴ Z jednej strony opiera się on na zasadzie ograniczonej absorpcji (polegającej na określeniu dolnej granicy kary łącznej na poziomie powyżej kary najsurowszej), z drugiej na zasadzie kumulacji redukcyjnej (zakładającej sumowanie kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa, ale bez możliwości przekroczenia wskazanych w ustawie granic) – por. P. Kardas, *Art. 85*, [w:] A. Zoll (red.), *Kodeks karny. Komentarz. Część ogólna*, t. 1, Warszawa 2007, s. 923.

jako karę łączną. Art. 86 § 1 *in fine* k.k. wyraźnie przewiduje także, że karę łączną pozbawienia wolności wymierza się w miesiącach i w latach. W konsekwencji do jej wykonania – jak każdej kary pozbawienia wolności – zastosowanie ma również art. 12c k.k.w. zawierający zasady przeliczania orzeczonej kary pozbawienia wolności. Ustawowo określone przesłanki, dyrektywy, jak i zasady wymierzania kary łącznej znajdują zastosowanie niezależnie od trybu orzekania kary łącznej²⁵ (w wyroku skazującym – art. 568a § 1 pkt 1 Kodeksu postępowania karnego²⁶ albo w wyroku łącznym – art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k.).

W odniesieniu do analizowanego zagadnienia istotne jest zwrócenie uwagi na konsekwencje zastosowania przez sąd metody kumulacji kar jednostkowych, która powoduje, że wymierzając karę łączną, sąd dokonuje prostego, matematycznego zsumowania kar jednostkowych. Górna granica kary łącznej nie może przekroczyć „sumy kar jednostkowych”. Z uwagi na zastosowanie przelicznika z art. 12c k.k.w. może jednak dojść do sytuacji, w której skazany będzie miał do odbycia karę łączną, która nie będzie odpowiadała sumie poszczególnych kar jednostkowych, gdyby kary te były wykonywane kolejno po sobie. Dotyczy to sytuacji, w której w wyniku zsumowania kar jednostkowych zostaje przekroczona granica 11 miesięcy. Dla przykładu, jeśli oskarżony został skazany za poszczególne przestępstwa na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz na karę 7 miesięcy pozbawienia wolności, to przy zastosowaniu przelicznika z art. 12c k.k.w. odbywałby te kary w wymiarze 240 dni (8 miesięcy x 30 dni) oraz 210 dni (7 miesięcy x 30 dni), co łącznie oznaczałoby dla skazanego 450 dni pozbawienia wolności. W sytuacji orzeczenia kary łącznej – jej wysokość, zgodnie z zasadą wymiaru kary w miesiącach i latach, będzie wynosiła 1 rok i 3 miesiące, co przy zastosowaniu reguł określonych w art. 12c k.k.w. będzie oznaczało 455 dni pozbawienia wolności (1 rok x 365 dni + 3 miesiące x 30 dni).

Przykład ten wyraźnie wskazuje, że przekroczenie granicy 11 miesięcy i konieczność wymierzenia kary łącznej nie tylko w miesiącach, ale w latach i w miesiącach powoduje, że wysokość kary łącznej przeliczonej według zasad z art. 12c k.k.w. jest wyższa o 5 dni od sumy kar jednostkowych. W tym kontekście trzeba wskazać, że w doktrynie i orzecznictwie podkreśla się, że choć z jednej strony instytucja kary łącznej nie powinna być traktowana jako „premia dla przestępcy popełniającego większą liczbę przestępstw”²⁷, to jednak z drugiej strony kara łączna nie może stwarzać dla skazanego większej dolegliwości od tej, jaka wyniknęłaby z kolejnego wykonania kar podlegających

²⁵ Uchwała SN z 25 lutego 2005 r., sygn. akt I KZP 36/04, Lex nr 143197.

²⁶ Ustawa z 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 37), dalej jako k.p.k.

²⁷ Wyrok SN z 17 maja 2000 r., sygn. akt IV KKN 39/99, Lex nr 51104; postanowienia SN: z 18 marca 1982 r., sygn. akt VI KZP 5/81, Lex nr 17281 i z 16 grudnia 2020 r., sygn. akt I KK 181/20, Lex nr 3177870; wyrok SA w Lublinie z 25 marca 2010 r., sygn. akt II AKa 59/10, Lex nr 658856.

połączeniu²⁸. Można mieć duże wątpliwości, czy przy zastosowaniu zasad wymiaru kary łącznej pozbawienia wolności i przeliczania kary wymierzonej na długość kary wykonywanej, nie dochodzi do pogorszenia sytuacji skazanego i wykroczenia poza stopień dolegliwości wynikający z orzeczenia kar jednostkowych.

Podsumowanie

Wymiar kar terminowych, orzekanych na określony odcinek czasu, w szczególności kary pozbawienia wolności, wydaje się objęty regulacjami jasnymi, precyzyjnymi i nie budzącymi wątpliwości. Przy uwzględnieniu jednak wszystkich norm prawnych, odnoszących się zarówno do wymierzania, jak i wykonywania takich kar, pojawiają się problemy o istotnym znaczeniu dla sytuacji prawnej oskarżonego i skazanego. Jest to zagadnienie, które należy rozpatrywać zarówno z punktu widzenia materialnoprawnego (jako ustawowe oznaczenie wymiaru kary), procesowego (uwzględniającego fakt, że ustawowe oznaczenie wymiaru kary determinuje jej oznaczenie sądowe w postępowaniu karnym) oraz wykonawczego (obejmującego konieczność przeliczenia wymiaru kary orzeczonej na wymiar kary wykonywanej). Kary orzekane na określony czas wymagają odniesienia do powszechnie obowiązujących jednostek miary czasu, które nie są jednolite. Miesiąc nie zawsze ma 30 dni, a rok nie zawsze liczy 365 dni. Wybór między różnymi metodami określania czasu trwania kary terminowej nie jest zadaniem łatwym. Odniesienie do czasu kalendarzowego oznacza, że skazanie osób na tę samą karę (np. miesiąc pozbawienia wolności) będzie się różniło okresem jej wykonywania (28–31 dni) w zależności od momentu rozpoczęcia jej wykonania. Z kolei zastosowanie ujednoczonej definicji miesiąca i roku na użytek oznaczenia czasu odbywania kary (art. 12c k.k.w.) wprowadza równe okresy wykonywania kary, niezależnie od momentu jej rozpoczęcia i rzeczywistych dni objętych miesiącem (miesiącami). Największy problem wydaje się być związany z nakazem orzekania kary pozbawienia wolności nie tylko w miesiącach, ale także w miesiącach i w latach, co powoduje rozbieżność między ustawowym zdefiniowaniem roku a okresem 12 miesięcy. Możliwe byłoby rozważenie takiej regulacji, która przewidywałaby wymiar kary terminowej tylko w jednej jednostce czasowej – miesiąca. Wyeliminowałoby to wskazane problemy, jednak przy karach orzekanych

²⁸ Z. Gostyński, [w:] J. Bratoszewski, L. Gardocki, Z. Gostyński, S.M. Przyjemski, R.A. Stefański, S. Zabłocki, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. 2, Warszawa 1998, s. 823; P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgryzek, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 1999, s. 975; T. Grzegorzczak, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Kraków 2003, s. 1416; wyroki SN: z 6 września 2000 r., sygn. akt III KKN 340/00, Lex nr 51106 i z 8 listopada 2007 r., sygn. akt II KK 260/07, Lex nr 450765; postanowienie SN z 3 listopada 2003 r., sygn. akt IV KK 295/02, Lex nr 82447.

w dłuższym wymiarze (odpowiadającym np. kilkunastu latom pozbawienia wolności) zmniejszałyby z pewnością komunikatywność orzeczenia. Biorąc pod uwagę fakt, że tak określony wymiar kary (np. 144 miesiące odpowiadające obecnie karze 12 lat pobawienia wolności) należy przeliczyć na dni (według reguł wskazanych w art. 12c k.k.w. wymiar takiej kary wynosiłby 4320 dni), mogłoby to rzeczywiście zacierać komunikatywność przekazu. Trzeba jednak pamiętać o tym, że obliczenie czasu odbywania kary w postępowaniu wykonawczym odbywa się poprzez wskazanie początkowej i końcowej daty odbywania kary, które to terminy określa się datami kalendarzowymi, godzinami i minutami. Z perspektywy skazanego informacja ta, niezależnie od sposobu ustalenia czasu odbywania kary, zawsze jest jasna i precyzyjna, bowiem wskazuje dokładnie na moment rozpoczęcia i zakończenia wykonywania kary. Być może zatem warto rozważyć koncepcję ujednoczenia jednostek czasu, w których orzekane będą kary terminowe, poprzez wprowadzenie, że kary takie wymierza się w miesiącach. Wówczas utrzymanie przelicznika zrównującego w świetle prawa karnego miesiące, niezależnie od rzeczywistej liczby dni wchodzących w ich skład, byłoby uzasadnione w świetle jednolitości zasad wymiaru kary.

Rozważania przedstawione w niniejszym artykule nie wyczerpują poruszonej problematyki ani pod względem opisowym²⁹, ani tym bardziej formułowania konkretnych wniosków *de lege ferenda*. Zasygnalizowano jednak problemy, które w praktyce stosowania prawa mają fundamentalne znaczenie dla ukształtowania pozycji prawnej oskarżonego i skazanego, w tym także w odniesieniu do ingerencji w najważniejsze, konstytucyjnie chronione dobro, jakim jest wolność osobista jednostki. Rację ma Stefan Lelental, wskazując, że art. 12c k.k.w. jest „tak oczywiście precyzyjny, że nie wymaga komentarza”³⁰, jednak nie ulega wątpliwości, iż jego wprowadzenie nie doprowadziło do pełnej realizacji celu, jakim było wyeliminowanie wątpliwości interpretacyjnych co do obliczania czasu wykonywania kary pozbawienia wolności i innych kar i środków o charakterze terminowym. Konieczna jest zatem dalsza dyskusja nad tą problematyką, także z uwzględnieniem kontekstu konstytucyjnego.

Wykaz literatury

- Bańko S., Bociek A., *Rachuba czasu na gruncie prawa karnego materialnego – zarys problemu*, „Prokuratura i Prawo” 2023, nr 12.
- Bratoszewski J., Gardocki L., Gostyński Z., Przyjemski S.M., Stefański R.A., Zabłocki S., *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. 2, Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 1998.

²⁹ O kontekście historycznym stosowanych miar czasu szerzej: S. Bańko, A. Bociek, *Rachuba czasu na gruncie prawa karnego materialnego – zarys problemu*, „Prokuratura i Prawo” 2023, nr 12, s. 23–42.

³⁰ S. Lelental, *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, 2020, Legalis, nb 1.

- Dąbkiewicz K., *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, 2020, Lex.
- Gerecka-Żołyńska A., *Pojęcie prawa karnego wykonawczego*, [w:] A. Gerecka-Żołyńska (red.), *Prawo karne wykonawcze*, Wolters Kluwer, Warszawa 2021.
- Grzegorzczak T., *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Zakamycze, Kraków 2003.
- Grześkowiak A., *Art. 34*, [w:] A. Grześkowiak, K. Wiak (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, 2021, Legalis.
- Grześkowiak A., *Art. 37*, [w:] A. Grześkowiak, K. Wiak (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, 2024, Legalis.
- Hofmański P., Sądziak E., Zgryzek K., *Kodeks postępowania karnego*, t. 2: *Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 1999.
- Hryniewicz-Lach E., *Art. 37*, [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki (red.), *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz. Art. 1–116*, 2021, Legalis.
- Kardas P., *Art. 85*, [w:] A. Zoll (red.), *Kodeks karny. Komentarz. Część ogólna*, t. 1, Wolters Kluwer, Warszawa 2007.
- Kosonoga-Zygmunt J., *Art. 32*, [w:] R.A. Stefański (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, 2023, Legalis.
- Kosonoga-Zygmunt J., *Art. 37*, [w:] R.A. Stefański (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, 2023, Legalis.
- Lachowski J., *Zasady orzekania kary ograniczenia wolności – wybrane zagadnienia*, „Nowa Kodyfikacja Prawa Karnego” 2016, nr 40.
- Laskowska K., Zatyka E., *Czas trwania kary pozbawienia wolności w świetle kodeksów karnych Polski i Rosji*, „Białostockie Studia Prawnicze” 2010, nr 7.
- Lelental S., *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, 2020, Legalis.
- Łabuda G., *Art. 37*, [w:] J. Giezek (red.), *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz*, 2021, Lex.
- Majewski J., *Art. 37*, [w:] W. Wróbel, A. Zoll (red.), *Kodeks karny. Część ogólna*, t. 1: *Komentarz do art. 1–116*, 2012, Lex.
- Majewski J., *Art. 37*, [w:] W. Wróbel, A. Zoll (red.), *Kodeks karny. Część ogólna*, t. 1: *Komentarz do art. 1–52*, cz. 2, 2016, Lex.
- Majewski J., *Art. 37*, [w:] J. Majewski (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, 2024, Lex.
- Matuszewski J., *Wpływ prawa na czas i czasu na prawo*, „Białostockie Studia Prawnicze” 2010, nr 7.
- Pohl Ł., *Prawo karne. Wykład części ogólnej*, Wolters Kluwer, Warszawa 2012.
- Postulski K., *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, 2017, Lex.
- Przesławski T., Rokosz M., *Art. 12c*, [w:] T. Przesławski, W. Sych (red.), *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, 2023, Lex.
- Zgoliński I., *Art. 12c*, [w:] J. Lachowski (red.), *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, 2023, Legalis.

Summary

The penalty imposed by the court versus the penalty executed. The impact of the application of Article 12c of the Executive Penal Code on the legal situation of the convicted person

Keywords: executive criminal law, imprisonment, length of a penalty, penalty imposed by the court, conversion a penalty imposed by the court, execution of the sentence.

The provisions of the Criminal Code define the length of imprisonment and provide that the penalty is imposed in months and years. The sentence imposed by a court judgment, after being ordered for execution, must be converted into the duration of the penalty, expressed in days and defined by the start and end dates of the penalty. In light of the current regulations of the Executive Penal Code, the calculation of time served is carried out according to standardized rules. Indeed, Article 12c of the Executive Penal Code states that one month is counted as 30 days and one year as 365 days. On the one hand, this unifies the length of the sentence and means that a penalty imposed in the same amount is always carried out for the same period, regardless of how many days there are in fact in a given month. On the other hand, the imposition of a sentence of more than 11 months results in its designation as 1 year counted as 365 days, rather than 12 months corresponding to 360 days. The aim of the article is to present the current legal regulations on the length of imprisonment imposed by the court and the length of the penalty executed. Problems related to converting the amount of the imposed penalty into the amount of the executed penalty were indicated. They are also concerned about the aggregate penalty. Their impact on the convict's situation was emphasized.

